Малыхина В.В. Особенности административно-процессуальной юрисдикции. Проанализированы содержание и структура процессуальной формы административного судопроизводства в Украине. Определяется стадийный характер административного судопроизводства и обязательные компоненты стадии как структурного элемента данного вида судопроизводства. Освещены проблемные вопросы судебного рассмотрения дел в судах административной юрисдикции.

Ключевые слова: *административное судопроизводство, административные дела, процессуальные действия, административно-процессуальное производство, процессуальная форма.*

Malykhina V.V. Features of administrative-procedural jurisdiction. This article analyzes the content and structure of procedural forms of administrative court proceedings in Ukraine. Attention is drawn to the procedural components of administrative proceedings. The peculiarities of legal consideration of administrative jurisdiction and features of administrative court proceedings have been characterized. The phasic nature of administrative court proceedings and mandatory components of the stage as a structural element of this type of proceedings have been defined. The analysis of the legislation, scientific views on major issues of administrative proceedings has been carried out.

Keywords: *administrative court proceedings, administrative cases, legal proceedings, administrative and procedure proceedings, procedural form of action.*

Надійшла до редакції 26.04.2017

Романов В.П.
здобувач
(Науково-дослідний інститут публічного права)

УДК 342.951 : 671 (043)

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБІГУ ДОРОГОЦІННИХ МЕТАЛІВ І КАМІННЯ: ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПОЗИЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

Проаналізовано зарубіжний досвід правового забезпечення обігу дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння. З'ясовано міжнародні стандарти регулювання ювелірної галузі. Окреслено перспективи запозичення позитивних надбань зарубіжної практики для подальшого використання її в українських реаліях сьогодення.

Ключові слова: *зарубіжний досвід, правове забезпечення, обіг, дорогоцінні метали, дорогоцінне каміння, пробірний контроль, перспективи запозичення, золото, алмаз.*

Постановка проблеми. Особливим об'єктом правового регулювання завжди були дорогоцінні метали та дорогоцінне каміння. Їх особлива природа, як інвестиційних ресурсів, детермінує необхідність публічно-правового забезпечення обігу в державі. Саме правова регламентація, що полягає у

© Романов В.П., 2017

встановленні загальних правил (моделі) поведінки в певних ситуаціях, пов'язаних із їх видобутком, виробництвом, використанням, здійсненням операцій із зазначеними цінностями в частині придбання, реалізації, дарування, успадкування, нагородження, приймання-передачі під заставу, надання послуг з виготовлення ювелірних виробів, надходження до місць зберігання фондів і запасів, експонування таких предметів, зміною вмісту або фізичного стану (афінаж, рекуперація тощо), ввезенням та вивезенням з території України і т.ін., виступає основним засобом забезпечення належного обігу дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння. Навпаки, низький рівень правового забезпечення «ювелірної» галузі суттєво гальмує її розвиток, сприяє недотриманню виробниками вимог законодавства щодо застосування технічних норм і стандартів, застосуванню суб'єктами господарювання «нестандартних» сплавів та домішок, використання імпортних лігатурних сплавів низької якості, нестійких покриттів, які не пройшли випробування на відповідність показникам надійності та безпеки тощо.

До того ж наявний у країні процес лібералізації сфери видобутку, виробництва, використання та обігу дорогоцінних металів і каміння, формування та перехід до ринкових механізмів регулювання викликав різкий спад обсягів видобутку та їх виробництва, зменшення попиту на вітчизняну продукцію з дорогоцінних матеріалів, погіршення соціально-економічних умов переробних регіонів, збільшення тіньового сектора обігу ювелірних виробів. Значною мірою це зумовлено відсутністю єдиного керівництва, контролю, науково обґрунтованих і розрахованих на тривалу перспективу концепцій розвитку «ювелірної» галузі. Така ситуація актуалізує проблему вироблення оптимальної моделі правового забезпечення сфери обігу дорогоцінних металів і каміння в Україні, допомогти в розв'язанні якої може в тому числі й позитивний зарубіжний досвід.

Саме його використання сприяє розширенню наших уявлень про досліджувані правові явища; допомагає подивитися на ту або іншу проблему під іншим кутом зору; співставити власні здобутки зі здобутками зарубіжних колег; не марнувати час на розв'язання проблем, які вже знайшли вирішення на сторінках закордонних видань [1, с. 179]. З іншого боку, сліпе запозичення зарубіжного досвіду дає недостатній ефект, створює часом законодавчі суперечності, призводить до виникнення прогалин у регулюванні того чи іншого виду правовідносин [2, с. 145].

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Попри значну кількість виконаних вченими досліджень проблем правового забезпечення обігу дорогоцінних металів і каміння (варто згадати роботи К.В. Єфремової, О.Я. Боровикова, О.М. Маліченко, В.І. Марченко, М.О. Кузнєцової, М.М. Назимка, О.К. Шликова, Т.М. Артюха, Р.М. Олімової, К.М. Семенюк, Ю.О. Тітової, М.Ю. Туранова та ін.), закордонна практика в них розглядається однобічно, переважно в межах констатації позитивних досягнень та без обґрунтування можливостей подальшого використання її надбань в Україні.

Водночас саме зарубіжний досвід має достатньо позитивних прикладів, вміле використання яких може оптимізувати механізм правового регулювання «ювелірної» галузі, усунути наявні розбіжності та колізії, окреслити перспективи його подальшого розвитку.

Цими передумовами зумовлюється актуальність статті та її **мета**, що полягає у необхідності вивчення зарубіжної практики правового забезпечення обігу дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння для подальшого використання її позитивних надбань в українських реаліях сьогодення.

Виклад основного матеріалу. Особливістю сфери дорогоцінних металів і каміння є регулювання їх обігу не лише внутрішнім законодавством певної країни, а й нормами міжнародного права. Насамперед, з метою сприяння міжнародній торгівлі виробами з дорогоцінних металів, забезпечення захисту споживачів, міжнародної гармонізації стандартів, технічних умов та посібників з методів і процедур випробування та клеймування відповідних виробів з них, визнання результатів випробувань та клеймування 15 листопада 1972 року у Відні було підписано Конвенцію з випробувань та клеймування виробів з дорогоцінних металів (Convention on the Control and Marking of Articles of Precious Metals), скорочено «Пробірна Конвенція» (Hallmarking Convention) [3]. Україна дотепер знаходиться у процесі приєднання до Конвенції.

Віденська конвенція спрямована на гармонізацію систем клеймування виробів з дорогоцінних металів у державах-членах. Це сприяє вільному переміщенню товарів і зняття торговельних бар’єрів, оскільки скасовує необхідність додаткового тестування виробів під час їх імпорту. Відповідно до Віденської конвенції з контролю і клеймування виробів з дорогоцінних металів, виробники ювелірних виробів країн-членів Конвенції при експорті своєї продукції на додаток до національного клейма мають право наносити Уніфіковане контрольне клеймо (Common Control Mark / CCM), яке не є обов'язковим. Нанесення Уніфікованого контрольного клейма розглядається як знак якості у багатьох країнах світу. Більш того, країни-імпортери, члени Конвенції, приймають такі вироби без подальшого випробування в національних пробірних палатах.

Світова спільнота приділяє також значну увагу розв’язанню проблем безпечності, механічної міцності, корозійної стійкості та надійності ювелірних виробів, результатом чого є наявність багатьох стандартів ASTM та ISO, а саме: міжнародні стандарти ISO 9202 «Вироби ювелірні. Проби сплавів дорогоцінних металів», ISO 11210 «Визначення масової частки платини в ювелірних сплавах платини – Гравіметричний метод визначення осадженням диамоній гексахлороплатинату», ISO 11426 «Визначення масової частки золота в ювелірних сплавах золота – Метод купелювання (пробірної плавки)», ISO 11489 «Сплави платинові ювелірні. Визначення платини. Метод гравіметричний з відновленням меркурій (I) хлоридом», ISO 11490 «Сплави паладієві ювелірні – Визначення паладію – Метод гравіметричний з диметилгліоксимом», ISO 11494 «Визначення платини в платинових ювелірних сплавах – Метод аналізу розчину з ітрієм в якості внутрішнього стандарту способом

емісійної спектрометрії з індуктивно зв'язаною плазмою», ISO 13756 «Сплави срібні ювелірні – Визначення срібла – Метод об'ємний (потенціометричний) з використанням натрій хлориду або калій хлориду», Технічний звіт CR 12471 «Скринінгові визначення рівня вилуговування нікелю із сплавів та покриттів на виробах, що знаходяться в безпосередньому та тривалому контакті із шкірою», Європейський стандарт EN 1811 «Арбітражний метод визначення ступеня вилуговування нікелю з продуктів, призначених для використання у тривалому контакті із шкірою» тощо [4, с. 6–7].

Відповідно до цих документів, основні вимоги до ювелірних виробів щодо безпечності та надійності сформульовані таким чином:

1) наявність сертифікату якості за показниками фізико-хімічних та механічних властивостей, кристалічної будови, поверхневих зразків та безпеки споживання;

2) проведення відбору виробів з кожної партії на підтвердження відповідності стандартам;

3) безпечними ювелірними матеріалами визнано титан та сталь (ASTM);

4) до біологічно сумісних елементів віднесено тантал, цирконій;

5) біологічно інертними вважаються золото 999,9 проби, сплави «платина-іридій» (90–10), «платина-рутеній» (95–5) [5, с. 75].

Світова практика переконливо доводить, що належне функціонування внутрішнього ринку дорогоцінних металів та каміння є можливим завдяки законодавчому закріпленню і дотриманню таких умов:

− вільний продаж і купівля резидентами (юридичними та фізичними особами) не тільки ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, а також різних злитків, монет, дорогоцінного каміння, що в даний час виключено, у зв'язку з наявністю кримінальної відповідальності при існуючому законодавстві;

− наявність широкого кола учасників торгівлі з рівними правами, включаючи банки, підприємства, фізичних осіб та державу в особі уповноважених органів;

− наявність відповідної біржі, аналогічної Лондонській, яка, залежно від кон'юнктури, регулярно визначала б котирування цін на дорогоцінні метали та дорогоцінне каміння;

− вільне ввезення і вивезення дорогоцінних металів і каміння;

− державне ліцензування діяльності учасників ринку і державного пробірного нагляду за якістю металу [6, с. 196];

− належна система клеймування виробів із дорогоцінних металів тощо.

Законодавство, яким регулюються питання обігу дорогоцінних металів і каміння, в зарубіжних країнах мають як схожі, так і принципово відмінні риси. При цьому законодавство зарубіжних країн відрізняється в частині регулювання питань видобутку, виробництва, використання та контролю таких металів і каміння. Правову основу регулювання відносин у згаданій сфері складають норми конституцій країн, спеціальні нормативно-правові акти, окремі норми галузевого законодавства, а в англосаксонській правовій сис-

темі також судові й адміністративні прецеденти.

Система законодавства в даній сфері в цілому визначається державним устроєм окремо взятої країни. Більш того, протягом тривалого часу складалася залежність відносин у сфері видобутку та виробництва дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння від прав власності на землю. В усіх гірничодобувних країнах структура і наповнення «гірничого законодавства» залежить від ступеня впливу держави на цю сферу шляхом встановлення спеціального адміністративно-правового режиму користування надрами.

Так, основним законом, що регулює видобуток та виробництво дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння на федеральних землях США, є Гірничий закон 1872 р. (The General Mining Act of 1872). Ним регулюються відносини у сфері так званих економічних (пересувних) мінеральних ресурсів (платини, золота, срібла, міді, свинцю, цинку, урану, вольфраму), що видобуваються на землях, які належать державі. Закон з моменту свого ухвалення направлений на максимальне сприяння розвитку гірничодобувної галузі.

Державне регулювання видобутку дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння спрямоване на комплексне, багатоцільове і раціональне використання природних ресурсів. Однак результатом застосування ліберального законодавства у США часто є завдання шкоди навколишньому середовищу.

З цього приводу в Європі поширено практику відновлення відповідних територій шляхом запровадження механізмів екологічного страхування або екологічної застави. Екологічне страхування полягає в тому, що певне підприємство вносить екологічний платіж. У майбутньому підприємство зобов'язується рекультивувати ділянку, а якщо воно цього не робить, страхова компанія здійснює платіж іншому підприємству, яке зможе це зробити. У свою чергу, екологічна застава полягає у тому, що підприємство вносить кошти на спеціально відкритий казначейський рахунок, на якому вони акумулюються для того, щоб у подальшому використати для відновлення цієї ділянки. Якщо само підприємство відновлює ділянку − кошти йому повертаються. Така практика є досить поширеною в Європейському Союзі, що забезпечує екологічне відновлення ґрунтів [7, с. 56].

Права на розробку і видобуток в Австралії дорогоцінних металів і каміння надаються відповідно до Mining Act 1978 року (Закон про видобуток корисних копалин) [8]. Крім цього, в Австралії є спеціальний нормативний акт Mining (Ellendale Diamond Royalties) Régulations 2002, що регулює правила видобування рідкісних жовтих алмазів у шахті Ellendale [9].

Подібним до США та Австралії є правове забезпечення обігу (насамперед, видобування) дорогоцінних металів у Канаді. Водночас особливістю є наявність у Канаді ефективної системи доступу до геологічної інформації, яка практично в повному обсязі знаходиться у відкритому доступі. Геологічну інформацію можна також отримати в офісах геологічних служб. Крім того, значна частина даних доступна користувачам Інтернету.

У Бразилії правові гарантії, пов'язані із видобутком дорогоцінних корисних копалин (дозвіл на розвідку родовищ і концесія на видобуток корисних

копалин), закладені у Федеральній Конституції (Brazilian Federal Constitution) [10], Гірничому кодексі (Mining Code) [11] та інших законах і положеннях, що належать до гірничодобувної промисловості.

Основний базовий набір правил, що регулюють видобуток дорогоцінних металів та каміння в Бразилії, міститься в Декреті-Законі № 227 від 28 лютого 1967 р. (відомий як Гірничий кодекс) та Декреті № 62,934 від 2 липня 1968 р. Зазначені документи разом називають «Гірниче законодавство» (Mining Taws) [12, с. 33].

У Південноафриканській Республіці основними законодавчими актами, що визначають умови функціонування галузі дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, є такі: Акт № 28 від 1967 р. «Про права на видобуток корисних копалин», який у 2006 р. було замінено Актом № 37 «Про дорогоцінні метали», Акт «Про алмази» 1986 р., Акт № 28 від 2002 р. «Про розвиток мінеральних і нафтових ресурсів», Акт № 15 від 2007 р. «Про експортне мито на алмази», Акт № 28 від 2008 р. «Про плату за розробку мінеральних і нафтових ресурсів», Гірнича хартія (Хартія соціально-економічних повноважень для гірничої промисловості) [12, с. 91].

Окремо слід сказати про Китай, де галузь дорогоцінних металів і каміння стрімко розвивається. Особливістю правового регулювання «ювелірної» галузі в КНР є те, що воно здійснюється через значну кількість спеціальних нормативно-правових актів, серед яких: Положення Китайської Народної Республіки про контроль над золотом і сріблом (оприлюднені Держрадою 15 червня 1983 р.); Правила застосування положень Китайської Народної Республіки про контроль над золотом і сріблом (оприлюднені Народним банком Китаю 28 грудня 1983 р.); Заходи з контролю над ввезенням і вивезенням золота і срібла (оприлюднені Головним митним управлінням і Народним банком Китаю 15 лютого 1984 р.); Положення про управління імпортом і експортом золотих виробів (оприлюднені Народним банком Китаю 20 грудня 2005 р.); Рекомендації щодо сприяння розвитку ринку золота (оприлюднені Народним банком Китаю, Комітетом з розвитку і Держрегулювання видобутку, виробництва дорогоцінних металів і каміння реформи КНР, Міністерством промисловості та інформатизації КНР, Міністерством фінансів КНР, Головним податковим управлінням КНР і Комітетом з банківського нагляду КНР 22 липня 2010 р.); документи, прийняті саморегульованою організацією − Шанхайською золотою біржею – з метою організації її діяльності; Адміністративні заходи по імпортних/експортних товарах, перероблених з використанням імпортних матеріалів (оприлюднені Головним митним управлінням КНР 6 травня 1988 р.); Митні правила КНР з управління та контролю за ввезенням і вивезенням алмазів з Шанхайської алмазної біржі; Заходи щодо управління Шанхайською алмазною біржею (оприлюднені Головним митним управлінням КНР 11 вересня 2006 р.); Положення про розвиток національного ринку алмазів і алмазодобувної галузі (оприлюднені Міністерством фінансів, Головним податковим управлінням, Головним митним управлінням 7 червня 2006 р.); Повідомлення Шанхайської алмазної біржі про торгові

операції з переробленими і відновленими алмазами; Правила торгівлі Шанхайської алмазної біржі (в редакції 2005 року); Конституція Шанхайської алмазної біржі (у редакції від 8 лютого 2002 р.) тощо.

Проводячи аналогію із правовим забезпеченням обігу дорогоцінних металів і каміння в Україні, слід зазначити, що вітчизняна практика регулювання «ювелірної» галузі характеризується певними деструктивними чинниками, що гальмують розвиток досліджуваної галузі, серед яких, зокрема: недостатній рівень адаптованості українського «ювелірного» законодавства до міжнародних вимог та правил ЄС; недостатній контроль з боку правоохоронних та інших контролюючих органів за дотриманням суб'єктами господарювання норм галузевого законодавства; неадекватно слабка відповідальність, передбачена законодавством за порушення правил операцій з дорогоцінними металами і камінням та виробами з них; відсутність досконалої системи дозвільно-реєстраційних засобів регулювання відносин у цій сфері; відсутність тенденцій урахування позитивного світового досвіду правової охорони операцій з дорогоцінними металами та камінням; неналежна підготовка кадрів, здатних ефективно керувати галуззю та надавати кваліфіковану допомогу для набуття, здійснення й захисту прав відповідних суб'єктів господарювання; повільні темпи інтеграції національної системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів у сфері здійснення пробірного контролю до європейського освітнього простору тощо.

Висновок. Підбиваючи підсумок аналізу зарубіжного досвіду правового забезпечення обігу дорогоцінних металів і каміння в Україні та враховуючи названі вище деструктивні чинники розвитку досліджуваної галузі, варто акцентувати увагу на можливих шляхах його запозичення для України, зокрема в частині:

- приведення чинного законодавства в «ювелірній» галузі у відповідність до міжнародних вимог, насамперед шляхом гармонізації системи клеймування виробів з дорогоцінних металів відповідно до Віденської конвенції (1972 р.), що сприятиме вільному переміщенню товарів і зняття торговельних бар'єрів, оскільки скасовує необхідність додаткового тестування виробів під час їх імпорту;

- обов'язкового створення уповноваженого органу державного пробірного контролю, що є невід'ємною умовою приєднання України до європейської Конвенції з випробування та клеймування виробів з дорогоцінних металів, а також його приєднання до Міжнародної асоціації пробірних палат;

- розвитку афінажного виробництва дорогоцінних металів, отриманні відповідними компаніями статусу «гарної репутації», їх акредитації в Лондонській асоціації учасників ринку дорогоцінних металів (LBMA), відповідності системі регулярного профілактичного нагляду за компаніями, що здійснюють афінаж;

- документального оформлення операцій з алмазами, що може прискорити процес одержання сертифікатів та підвищити ефективність державних послуг у цій галузі;

- розроблення та затвердження двох окремих законодавчих актів «Про дорогоцінні метали» та «Про дорогоцінне каміння» (аналогічно південноафриканській практиці), що відображатимуть специфіку видобутку, виробництва, обігу та використання цих мінералів;

- створення Єдиного порталу геологічної інформації, де будь-яка зацікавлена особа матиме змогу отримати необхідну інформацію про родовища корисних дорогоцінних копалин, їх розташування, обсяги, порядок набуття права на розробку, отримання відповідних дозволів тощо (на зразок Канади);

- запровадження екологічного страхування та екологічної застави у сфері видобутку дорогоцінних мінералів (практика багатьох країн Європейського Союзу) як умови подальшого використання відповідних коштів для екологічного відновлення ґрунтів;

- посилення кримінальної та адміністративної відповідальності за порушення правил операцій з дорогоцінними металами та камінням, у тому числі створення ефективної системи правового регулювання відносин у сфері видобутку та реалізації бурштину, спрощеного порядку надання спеціальних дозволів на користування бурштиноносними надрами, визначення статусу спеціалізованих комунальних підприємств та старательських артілей в бурштиновій галузі, створення державних пунктів прийому і переробки бурштину, запровадження вільного ринку переробки і експорту бурштину під спеціальним контролем правоохоронних органів тощо.

Бібліографічні посилання

1. Мельник Р. С. Система адміністративного права України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Мельник Роман Сергійович. – Х., 2010. – 415 с.

2. Коломоєць Т.О. Державний контроль у галузі чорної металургії в Україні: організаційно-правовий аспект: Монографія / Т.О. Коломоєць, П.С. Лютіков. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2009. – 216 с.

3. Конвенція з випробувань та клеймування виробів з дорогоцінних металів http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/998_397

4. Назимок М.М., Артюх Т.М., Боровиков О.Я. Пробірний контроль. Методи аналізу дорогоцінних металів. Підручник. – К.: Воля, 2010. – 368 с.

5. Назимок М.М. Пробірний контроль. Експертна оцінка ювелірних виробів з дорогоцінних металів: Навчальний посібник / М.М. Назимок, О.К. Шликов, Т.М. Артюх. – К. : Воля, 2009. – 248 с.

6. Букато, В.И. Золото: прошлое и настоящее / В.И. Букато, М.Х. Лапидус. - М.: Финансы и статистика, 1998. − 288 с.

7. Дрозд О.Ю. Удосконалення адміністративного законодавства щодо порядку видобутку бурштину // Проблеми легалізації видобутку бурштину місцевими жителями : Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 11 вересня 2015 р. / Ред. кол. В. В. Галунько, І. В. Гиренко, О. Ю. Дрозд, С. О. Короєд та ін. − К. : «МП Леся», 2015. − С. 53-57.

8. Закон о добыче полезных ископаемых в Австралии [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.slp.wa.gov.au/pco/prod/FileStore.nsf/ Documents/MRDocument:24560H/$FILE/ Mining.

9. Mining (Ellendale Diamond Royalties) Régulations [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.slp.wa.gov.au/pco/prod/ Filestore.nsf/

Documents/MRDocument:13398H/$FILE/MiningEllendaleDiamndRoyaltiesRegs2002-00- cO-Ol.html? OpenElement.

10. Конституция Бразилии [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pdba.georgetown.edu/constitutions/brazil/english96.html.

11. Горный кодекс Бразилии [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://faolex.fao.org/cgi-bin/faolex.exe? Ree_id=112289&database=faolex&search_type=link&table=result&lang= eng&format name ~®>ERALL.

12. Государственное регулирование добычи, производства и обращения драгоценных металлов и драгоценных камней: зарубежная практика / под ред. И. А. Яковлева. − М.: Магистр : Инфра-М, 2016. − 304 с.

Романов В.П. Зарубежный опыт правового обеспечения оборота драгоценных металлов и камней: перспективы заимствования для Украины. Проанализирован зарубежный опыт правового обеспечения оборота драгоценных металлов и драгоценных камней. Уточнены международные стандарты регулирования ювелирной отрасли. Очерчены перспективы заимствования положительных достижений зарубежной практики для дальнейшего использования ее в украинских реалиях.

Ключевые слова: *зарубежный опыт, правовое обеспечение, оборот, драгоценные металлы, драгоценные камни, пробирный контроль, перспективы заимствования, золото, алмаз.*

Romanov V.P. Foreign experience of legal support of circulation of precious netal and stones: prospective of borrowing for Ukraine. The article analyzes foreign experience of legal securing of circulation of precious metals and precious stones. The peculiarity of the sphere of precious metals and stones is the regulation of their circulation not only the domestic law of a particular country, but also international law. Clarified international standards on the regulation of the jewelry industry.

Stated that the legislation which regulates the circulation of precious metals and stones, in foreign countries have both common and fundamentally different features. The laws of foreign countries differ in terms of the regulation of extraction, production, use and control of such metals and stones. The legal framework regulating relations in this sphere are the rules of the constitutions of the countries of the special normative-legal acts, certain provisions of the sectoral legislation, and in Anglo-Saxon legal system judicial and administrative precedents.

The system of legislation in this area was largely determined by the state structure of a country. Moreover, for a long time was the dependence relations in the sphere of extraction and production of precious metals and precious stones from the rights of land ownership. In all mining countries, the structure and content of the "mountain law" depends on the degree of state influence in this sector by establishment of the special administrative-legal regime of subsoil use.

Called destructive factors that inhibit the development of the studied sector. The attention is focused on possible ways of borrowing advanced foreign experience for Ukraine, in particular with regard to: harmonize existing legislation in the "jewelry" of the industry in compliance with international requirements; the compulsory establishment of the authorized body of the state assay control; development afranga the production of precious metals; documentary registration of operations with diamonds that can speed up the certification process and increase the efficiency of public services in this area; creating a Single portal of geological information; strengthening criminal and administrative liability for violations of the rules of operations with precious metals and stones.

Keywords: *foreign experience, legal support, turnover, precious metals, gems, assay control, the prospect of borrowing, gold, diamond.*

Надійшла до редакції 26.04.2017